

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și strălăutate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N°. 277.

Sâmbătă 14 (26) Decembrie.

1885.

Brașov, 13 Decembrie 1885.

„Marele proscrisă“ Kossuth, cu toate că a trecut de optzeci de ani, este încă de-o admirabilă vioiciune de spirit. El scrie mereu la scrisori politice, una mai lungă decât alta, care ocupă aproape neîntrerupt colonele principale ale toilor maghiare și, ceea ce e mai remarcabil, scrie cu multă vervă. Când nu scrie, conversează, mai vârtos despre sorțea țerei, a căreia dictator o fost odinioară, și îi place a face proceri.

Dilele trecute Kossuth avu o întrevădere cu corespondentul „Gazetei piemontese“. Cu această ocaziune se pronunță asupra situației politice. Dăm loc acestei interesante convorbiri, care conține nise momente foarte caracteristice Kossuth și se:

„Restituirea Poloniei ar forma pentru Occidentul unicul și singurul zid contra Rusiei. Turcia a fost în Orientul zidul apărător contra Rusiei. Austria a comis marea greșelă, că a lăsat să se slăbească Turcia. Sunt dator cu mulțămire Turciei, dar nu-mi pot închide ochii dinaintea faptului, că Turcia e în stare de descompunere, din zi în zi se destramă și nu e mai mult o garanție pentru Europa. Unicul lucru, ce ar putea înlocui Turcia față cu Rusia ar fi dacă s'ar forma state libere și neatârinate și dacă aceste ar încheia alianță și ar purta o politică comună esteriă pe lângă o deosebită guvernare interioară.

— Și crezi D-ta, că asta încă s'ar mai putea întâmpla? — Întrebă corespondentul diarului „Gazeta Piemontese.“

— Atârna dela multe împrejurări. Dér acest viitor este foarte amenințat prin aceea, că Austria a ocupat Bosnia și Herțegovina. In contra acestei ocupații, precum știi, a protestat conștiința publică a Ungariei, nu din cauză că Maghiarii, cum cred mulți, ar fi inimizii Slavilor, ci pentru că unitatea slavă ar avea o influență păgubitoare în intrulă monarchiei. Intra aceea în afară de monarchia ar fi bine privită unirea Slavilor. De ar trebui se dau eu în acest moment un sfat împăratului Francisc Iosif, laș consilia, să cedeze Bosnia și Herțegovina Sârbiei, și să facă cu puțință formarea unui mare stat sârbesc, care ar fi cea mai puternică contrabalansă față cu Bulgaria mare. Asupra acelu stat, Austria ar exercia o supra-mață morală și astfel s'ar pute împedea, ca Bulgaria să devie o provincie rusă.

— Mi dai se înțeleg, că Austria și Rusia nisundă amândouă după supra-mață în peninsula balcanică în sfârșit se vor încăiera.

— Da. Acesta poate să nu se întâmplă acum, fiindcă Rusia n'afă potrivit momentul, din cauza relațiilor în Asia și a temerei sale de încurcături interioare. Răsboiul poate să se va amâna aplanându-se conflictul de față cu mai mari se mică dificultăți. Dér răsboiul austro-rusesc, dacă nu va izbucni astăzi, se va face mâne, pentru că nu se poate încungiura și evenimentele îl vor provoca.

Colaboratorul „Gazetei Piemontese“, și-a exprimat mirarea, că politica de ocupație care e contrară intereselor Ungariei, ba periclităză chiar existența ei, s'a efectuat cu ajutorul bărbăților de stat maghiari. A amintit, că Iuliu Andrassy a fost auctorul ocupației Bosniei și Herțegovinei și Tisza, care în 1878 a fost contra politicii de ocupație, mai târziu a pârținit politica lui Kalnoky, care țintese drept la anexiune.

Kossuth răspunde:

— Francisc Iosif a executat politica sa

proprie prin politici maghiari; mult se nșelă acei Maghiari, cari cred, că acești bărbai nu urmăresc o politică contrară intereselor Ungariei, numai pentru aceea, că s'au născut în Ungaria. Odată pe un deputat maghiar l'a agrăit împăratul: „Cum merg lucrurile în Ungaria?“ Deputatul a răspuns: „Binișor. N'amă avé atât necaz de nu s'ar urmări cu privire la Bosnia și Herțegovina afurisita politică a lui Andrassy.“ La acesta răspunde împăratul: „Să știi și să știe toți Maghiarii, că în monarchia austro-ungară nu există politică a lui Andrassy, ci numai politica mea, politica împăratului, politica casei mele.“

— Și Kalnoky?

— Kalnoky nu e Maghiar, ci Ceh.

— Dér Tisza?

— Tisza este un om, care și-a însușit acel principiu machiavelic, că cea dintău condiție a unui guvern este, să se țină la putere. Densul s'a știut susținé timp de șeze ani. Nu crede însă, că politica esteriă a lui Tisza este politică maghiară. Tisza e un astfel de om, care se nchină celor de sus, pentru ca să potă porunci celor de jos. Nimic alta. In parlament are majoritate, dér națiunea nu e cu el. Acestă majoritate parlamentară e de cea mai ideală și de cea mai perfectă docilitate. Odată s'a întâmplat în parlamentul maghiar următorul casu: Președintele camerei deputaților pusese la vot o propunere ce era îndreptată contra guvernului. El rugă pe deputați, ca aceia din ei, cari pârținesc propunerea să se scole. Tisza în acest moment scria ceva pe banca ministerială. Distras cum era s'a sculat la votare și așa a votat în contra guvernului. După el s'a ridicat totă cea guvernamentalilor. După ce s'a vedut greșela Tisza și cătră președinte: Poftesc de a mai pune încă odată întrebarea, n'am fost audiat. Îngăduitorul președinte mai puse încă odată întrebarea și atunci Tisza și cu el n'ntreaga majoritate, care abia cu câteva clipe mai înainte se sculase pe lângă propunere, au rămas nemișcați pe scaunele lor.

— Dar delegațiunile?

— Delegațiunile? Aceste nu trag la cum. pînă nimic, răspunde Kossuth.

Din peninsula balcanică.

Pirotu, 22 Decembrie. Martalitatea între trupele bulgare este enormă, din cauza răceii și bolezilor epidemice. La 30 Decembrie Sârbii vor reocupa Pirotul. Probabil că mâne va începe executarea măsurilor de deșertare.

Belgrad, 22 Decembrie. Se vorbește mult despre o apropiată amnestiare a criminalilor politici din ultima revoltă. La cererea generalului Horvatović s'a instituit un senat de justiție militară, din cauza demoralisării trupelor. La ordinul său au fost impușcați deja 60 de soldați, cei mai mulți din Valjevo, din cauza renitenței.

Belgrad, 23 Decembrie. Regele Milan, are să mai rămână câteva zile în Niș, deoarece circula șgomotul, că unele batalioane din armata Nișavei au făcut manifestări revoluționare, din cauza rului nutriment și reii îmbrăcăminte. Regele a ordonat o asoră instrucțiune vrându să se convingă în persoană despre temeinicia acestei stări. Cu instruirea e însărcinat loc. colonel Gavril Popović. Manifestații revoluționare s'au ivit, afară de batalionul Valjevoei, și la alte trei batalioane: la cel din Zaicaru, Uzica și Cacacu.

Constantinopol, 23 Decembrie. Cercurile turcesci sunt liniștite în privința cestiunii rumeliote, dar le neliniștesc cestiunea grecă. Cu acesta s'a ocupat un consiliu de ministri. Consiliul admiralității ține în fiecare zi lungi ședințe, deoarece în casul unui răsboi, se așteptă neliniștir pe mare. Persone oficiale grecesce din Constantinopol speră într'o pacinică rezolvare. Se vor-

besce, că Grecia are de gând să ofere Porții o despăgubire în bani pentru Creta. Nimenea nu nșelege, cum ar putea îndrăzni Grecia a se răsboi, se admite, că conțeză poate pe încetarea lui prin intervenirea Europei.

Desbaterea asupra Tonchinului.

In a doua zi de desbatere asupra Tonchinului, cel dintău vorbi profesorul Passy. El e în contra politicii coloniale. El votăză credite pentru retragerea din Tonchin. El vrea ca mărfurile să mergă în lume urmate de steag, ér nu se-și facă drum cu tunurile.

Raportorul comisiunii pentru Tonchin, Camille Pelletan, ia cuvântul, și combate pe apărătorii întreprinderilor coloniale, cari dicu că deșertarea Tonchinului e desavantajată. Nu-i vorba, și el și partizanii săi simtă grăz că trebuie să se deșerte un teritoriu, pentru care s'au adus atâtea jertfe. Dér țera nu mai vrea nici expediții, nici cuceriri. E o iluziune, că China va rămânea liniștită. Totă lumea a promis la alegeri d'a îmbunătăți situațiunea și d'a face să dispară deficitul. Datoria crește, dările se măresc. Și când ar izbucni un răsboi în Europa, ar putea Franca să apere colonii atât de îndepărtate? Franca să nu-și neutralizeze puterile, căci în momentul, în care ar avea d'a face cu greutate europene, ar putea fi încurcată într'un mare răsboi cu China. Din patriotism el se opune rămănerii în Tonchin, proiectele guvernului nu le poate accepta, pentru că își aduce aminte de trecut și e îngrijat de viitor.

In a treia zi a desbaterei cel dintău vorbi ministru-președinte Brisson. El combate raportul comisiunii. Dacă guvernul actual cere credite fără restricțiune, asta nu nșemneză că acceptăză deplin și politica guvernului anterior. Franca însă nu poate rupe tractatele semnate. O asemenea atitudine ar pregăti Franciei mai multă daună, decât toate cheltuielile în Tonchin. Țera nu s'a exprimat pentru deșertarea lui, pentru că nici nu vrea acesta. Compensații și avantaje comerciale din partea Chinei se pot dobândi numai păstrându provincia. Deșertându-o, ar crește numărul și cutezanța rebelilor. Guvernul declară sârbătoresc, că nici odată nu va părăsi moșia națională câștigată. Jertfele și faptele eroice ale armatei ne obligă, d'a nu le face nefructifere prin deșertare, care ar fi o ofensă pentru cei ce și-au aflat mărta acolo implinindu-și datoria. Brisson lămuresc apoi planul organizării protectoratului în Anam. Printr'o controlă financiară acurată în Anam, cheltuielile administrației le va acoperi țera și va face cu puțință reducerea armatei de ocupație la primăveră ca o divisiune. Mai pre sus de considerațiunile comerciale stau onorea drapelului frances și prestigiul național. Parlamentul este păzitorul intereselor materiale ale Franciei, dér și păzitorul onorei sale.

Vorbi apoi președintele comisiunii Tonchinului, Georges Perin. El nu împărtășesc părerea, că prin deșertarea Tonchinului se vatămă onorea drapelului. Prin victoriile trupelor noastre s'a dat satisfăcțiune acesteia. Interesul țării cere să rupem tractatul, ér Chinei să i se cêră a respecta drepturile și proprietatea coloniștilor de acolo. Tonchinul trebuie pârșit.

Lanessan, după multă larmă, ajunge la vorbă, vrea să incuviințeze creditele, dér întrebă pe guvern că ce vrea să facă în Tonchin. El e mereu întrerupt. Se cere închiderea desbaterei. Andrieux cere să vorbească și ministrul de răsboi și cel de esterne. Desbaterea se amână pe ziua următoare.

SCRILE DILEI.

Un act de caritate înregistrăm din partea „Reuniunii femeilor române din Brașov“. Comitulu ei a deciză a provedea mai multe fetițe sêrace dela școla centrală română din loc cu vestminte și încălțăminte.

—0—

De nu i-ar fi de deoch ministrului Trefort. Pare că e hotărât să fiă mai econom, căci a dat o ordonanță inspectorului școlar din Deva, ca să nu mai înființeze nici o școlă de stat se comună, ba chiar

cele existente se nu se mai măresc; petițiunii pentru mijloace de învățământ gratuite și pentru ajutoare bănești se i se trimite numai în casă extremă.

—0—

A »pricipositu* de Crăciunul ministrul *Trefort* pe preotul gr. or. *Iónă Neagu* din *Nandor* cu 80 de fl. Te pui cu *Neagu*!

—0—

Sub titlul »*Román nemzeti hős*« (eroi națională română) scrie »*Ellenzék*« următoarele: »In *Lipova*, comitatul *Aradului*, o societate teatrală română dă reprezentăți teatrale, și mai în urmă s'a jucat o tragedie, ală cărei erou este *Iancu*, tâlharul și bânditul revoluției din 48, și tragedia îl înalță până în ală șeptelea ceră, ca pe un mare erou național. Óre n'au putut găsi Români în istoria loră un omă mai vrednică ca *Iancu*?« — Póte pe *Moldován Gergely*!?

—0—

Comitatul *Timișorei* s'a făcut membru fundatoră ală reuniunii de maghiarizare din *Ungaria* de susă cu 100 fl. Ce-i lipsescă chelului, decât nu tichiă de *mărgăritar*! Nu e în stare să-și susțină ună teatru, și mai tace și vânătoare de »patrioți.«

—0—

Inundațiunile Jiului din luna *Noemvre* au pricinuită mari pagube în unele părți ale *Hunederei*. *Dela Petroseni* până la *Simezia* au fostă duse de valuri șese poduri în valóre de 10,000 fl. Firma *Bayersdorf* și *Biach* a suferită o pagubă de 20,000 fl., deoarece *Jiulul românesc* a inundată magazinul loră de lemne de construcțiă și a dusă lemnăria în *România*.

—0—

În părțile - de mēdă și ale comitatului *Timișorei* grasază în mare măsură bóla de ochi. În cele din urmă patru săptămăni, numai în cerculă *Cubinului* s'au ivită 138 de casuri; dintre acești bolnavi 22 au orbită, 24 s'au vindecată, 91 se află încă în cură și ună a murită.

—0—

Tergulă de érnă din *Feldiőră* ținută în 13 și 14 *Decemvre* n., a fostă curată tergă de miseriă. Cerealele și vitele se oferreau pe ună preț ne mai pomenit de scădută; o vacă de 2 ani s'a vëndută cu 19 fl., ună cală, negreșită că nu de sânge arabă, cu 2 fl. 50 cr.; pe de altă parte toba esecutorului de dare asurdeă urechile.

—0—

Dintr'o arătate statistică aflămă, că în *Ungaria* suntă 19,874 surdo-muși, dintre carți orașulă *Timișóra* are 34, comitatulă *Timișului* 366, orașulă *Verșetă* 11, comitatele *Torontálă* 462, *Caraș-Severin* 533, *Baci-Bodrog* 558, *Ciongrad* 209, *Cianadă* 67, *Arad* 374 și *Uniadă* 867; prin urmare *Ungaria* sudică cu împrejurimea ei cea mai d'aprobe are 3476 de surdomuși, dintre carți abia ună procentă au primită instrucțiune. Să nu se uite, că în statisticile ungueresci toți surdomușii suntă trecuți ca *Maghiari*.

—0—

D. *Cogălnicenu* a anunțată d-lui prim-ministru *Brătianu* următórea interpelare: În virtutra cărei legi s'au expatriată șese Români?

—0—

Consiliulă universitară din *Bucuresci*, prin prescriptulă sãu verbală *dela 20 Octomvre 1885*, a luată decisiune ca toți aceia, carți posedă bacalaureate din străinătate și voră voi a se înscrie la vre-una din facultățile *Universității*, să se conforme cu legea, presintândă actele d-loră d-lui rectoră în termenă fixată *dela 1—15 Septemvre*, legalizate de ministerele respective ale statului

de unde posedă bacalaureatulă și vizată de ministerulă nostru de externe, spre a se pută apoi supune consiliului universitară spre recunoscere. Acastă decisiune fiindă aprobată de ministeră, se publică spre cunoscința celoră în dreptă.

—0—

Din cauza mulțimei sloiuriloră de ghiată, navigațiunea pe *Dunăre* a încetătă.

—0—

»Vocea Covurluiului« din *Galați* publică următórea sciire: »Ni se comunică și înregistrămă cu plăcere că corpulă profesorală *dela scóla nóstră comercială* a subscrisă suma de una mie lei nuci, care să servescă ca basă a înființării unei bibliotecă pe lângă acea scóla. Ni se mai spune că consiliulă scolară ar fi autorisată pe d. directoră ală scólei a se adresa către toți autorii români din țera și străinătate, cu rugămintea de a trimite gratisă operele d-loră spre a completa biblioteca menționată.«

—0—

Intr'o scrisóre trimesă din *Pirota* diarului »Românul«, se dice că scumpetea e atâtă de mare acolo, încătă ocaua de pâne se vinde cu 2 lei (vr'o 85 cr.) și ocaua de zachară cu 3 lei (vr'o 127 cr.)

—0—

Leopold de Ranke, marele istoric germană, a implinită la 21 *Decemvre* n. ală 90-lea ană ală etății. Bétrênulă istorică se află în deplină sănătate.

Schițe din viața bogotanilor români Ardeleni și ceva despre actuala diplomațiă română în țera românescă.

Bucuresci, *Udrea 1885*.

Titlu e mare, lucrulă pe care am ală spusă e mică și pentru aceea povestirea lui n'are să supere pe nimeni.

Am venită la *Bucuresci*, eu care locuesc în fundulă *Transilvaniei*, în părțile ce despartă *Țera unguerescă* de țera *Ardealului*.

Rătăcimă pe ulițele *Bucurescilor* în drépta și în stânga, crucișă și curmedișă pe nimeni nu vedeam, pe nimeni nu întâlneam și pe nimeni nu găseam din acei *Ardeleni*, carți în *Țera românescă* ađi ar avé trecere și védă.

Intrebam de bétrênulă *Manu*, mi se răspunde: »hei domnule acela e mortă!« -- »Dar averea lui? urmam eu. — »Averea lui e în mana *Bucurescilor*, carți în țera românescă n'au nevoie de împămēntenire! — »Cum se póte, diceam eu, averea lui nu e în mana *Bucurescilor*, căci dóra știu eu că are și doi gineri *Transilvăneni*. — »Așa este, imi răspundeau cei cunoscători ai stării lucrului; însă ginerii lui suntă din acei avuți și bogați *Ardeleni* din țera românescă, carți nu voră să mai știe nimic de cei săraci din *Ardeal*. — »Dovadă, imi diceau grecoții, că *Manu* a uitată că e din *Ardelă* este, că fiindă omă avută n'a lasată ună gologană pentru o scóla românescă din *Ardeal* și că în casa lui băiată săracă *ardeleană* n'a avută locă nici măcară după ușă.

Vasilie Stefană, mortă totă în anulă acesta și de felă totă din *Ardeal*, a vrută elă óre să știe că în *Ardeală Români* se luptă pe morte și pe vietă ca să-și păstreze legea și nația?

»Nu!«

Oyessa totă din *Ardeal* și mortă la *Septemvre* a. e. pe cine a lasată elă ca urmașă în vestita lui băcăniă? Pe ună anume *Ghersabek* de origine rutênă sãu bohemă, care habară n'are de suferințele *Ardelenilor*, carți l'au făcută omă și l'au pusă în picioare.

»Dar în sfêrșit cum rămâne cu *Momulóie*, care de felulă ei e totă din *Ardeal* de lângă *Sibiu*, în urma căreia n'a rămasă mai puțină de 4 mitiône de franci și care nu s'a învrednicită să lase pentru o scóla română din *Ardeal* nici măcară o sută de franci, și acum are să i se imprăștiă averea ca *fâina orbiloră*, în *Grecia*, *Bulgaria*, *Serbia* și *Nemțeria*.«

»Ți-am vorbită domnule până acum de cei morți dér când ți-ai spusă de cei vii, și carți suntă mari negustori, mari proprietari, mari profesori, mari ingineri, mari doctóri, mari amploiați, academiciani, și toți cu toții își tãgăduescă felulă loră *ardeleană* de frică ca nu cumva *Grecii* și *Bucurescii* să le arunce în ochi că suntă *Ungurenii*, cum face imputări, cu tóte ocasiunile d. Ch. Th., bulgară de neamă, și oricărui bună română *ardeleană* pismuindu-lă c'a venită în acea țera și n'a lasată în esplotarea *Grecilor*, *Bucurescilor* și *Jidoviloră*, carți știu să o stăpânescă după formele liberale franțuzesci într'o limbă pocită și stricată românescă.«

Auđindă eu atâtea vorbe slabe de neamulă meu din *Ardeal* mi-am pusă fața la pământă și stam adēncită în gânduri că încătrău se apucă, cu cine să mai vorbescă și cine să mi mai dea o scânteă de nădejde că neamulă meu românescă după cum îl conduce diplomațiă română și bogotania română n'are să péră?

Am cređută ca să dau uitării vorbele grecoților de pe ulița și să mă ducă la *Dieta țerii* unde suntă adunați fruntașii neamului românescă. La intrare suntă pușe străji și păzitori, carți nu voiau să mă lase đicēndă, că așa le este porunca dată de a nu lăsa pe *Ungurenii* să asculte desbaterile țerii.

Ună cunoscută ală meu de felulă lui din *Sibiu* dér ajunsă a fi mădulară din sfatulă țerii mă cunósce și mă vēră și pe mine ca pe ună nemernică în dietă. *Servitorii* la intrare sară cu toții și îl desbracă pe deputată de sumană, eu rămăiu părăsită la o parte neavēndă trecere vedēndă-mă îmbrăcată în haine românesci din *Ardeal*.

Sficiosă, cum suntă de obicei ai noștri, stam la o parte și mă nimerisemă tocmai lângă stîlpulă ușii a chilia unde se vorbea despre împămēntenirea *Evreilor* și *Ungurenilor*. Eu ascultam, dar ună servitoră se repede la mine și mă aruncă la o parte đicēndă-mi: »la o parte mocane, căci vine d. fostă ministru pentru trebile străine în țera, d. *Câmpineanu*.«

Eu auđisem de numele d-lui *Câmpineanu* *dela d. Babeș*, când am fostă cu porci românesci la *Pesta* și care mi-a fostă spusă, că acestă d. ministru ar fi đisă în *Clubulă celoră de rassa unguerescă*, că *Valachii* din *Ardeal* suntă o primejdiă atâtă pentru porcii românesci, câtă și pentru porcii ungueresci. Dar nu voiam să credă, că ună diplomată română ar putea să asemene felulă ómeniloră cu sozulă animaleloră și de aceea m'am pitulată lângă ușă ca să ascultă ce are să vorbescă d. *Câmpineanu*.

Acestă vestită d. *Câmpineanu*, care se fălesce cu originea numelui tatălui sãu a strigată câtă a putută în sinulă comisiunei de indigenată d-lui *Iacobă Negruți*, cunoscutului cărturară română, đicēndă-i: »Domnule! Cu ajutorulă d-lui *Brătianu* ai fostă alesă în cameră, să ști că în numele lui am să-ți spună să nu împămēntenesci nici ună *Evreu* și nici ună *Ungureană*.«

D. I. *Negruți*, omă de inimă îi răspunde: »Da *Domnule* știu că ești puternică, dar n'ai darulă să poți porunci firei mele și sângelui meu. Cu *Evreii* n'am nici în clină, nici în mână, dér încătă privesce pe *Ungu-*

FOILETONŪ.

COLINDE

(culese de I. P. Reteganulă).

DIN ARDELŪ.

Sub umbruța cerului.

Sub umbruța cerului

Domnă, domnă, și-a nostă domnă

Este ună pomă într'aurită

Cu pómele ntraurite

Nu știu ce s'ó sucuită

De pómele le mânăncă

La frunđe mai tare strică,

Nu știu leu-i, dóra smeu-i

Dóra-i mama șerpelui?

Nici-i leulă, nici-i smeu-lă

Nici-i mama șerpelui

Fără-i cerbulă strătióră

Jócă-ncetă

În celă fagetă

Mai frumosă

Totă prin celă dosă

Până-i popa la itrosă,

La itrosă de mieđă de nópte

Și pe afară bunătate
Și la gazde sănătate.

Boerenă I. Lapuțiu.

ESTRASŪ

dintr'ună *Catavasieră* vechiu dată de *Ieromonachulă Laurentie* *dela mânăstirea Huređă (România)*. Datulă tipăririi *Catavasierului* — lipsindă pagina titulară — nu se știe; acelu *Catavasier* se afla de altcum la biserică din *Strēmbulă*.

Stichurile ce cântă copii cândă ómbla cu stēua în séra nascerei lui Christosă.

Stēua de susă rēsare
Cu o taină mare,
Stēua strălucescă
Pe *Christosă* vestescă,
Stēua și dă rađă
Pe magi luminéză
Și magii grăescă
Graiu filosofescă:
Tu ești cea prorocită
De *Valaam* vestită
Ce de când pământulă
S'au născută cuvēntulă
Și fără de acestă
L'au născută *Precesta*,
Născă pe *Christosă*
Lumei de folosă.

O! stea prea luminósă

Din tóte alésă

Cu a ta ivire

Ne nveți întocmire

Și nouă ne scrie

În astronomie

Că s'a născută josă

Împăratulă *Christosă*

În cetatea lui *Davidă*

Pildă arătândă,

Și dec'au vedută

Au călătorită

Trei crai despre rēsărită

În *Vifleimă* au venită

Și îndată au aflată

Pre celă ce au căutată

Și i s'au închinată

Ca unui împărată

Daruri în mâni ținđă

Și lui *Christosă* cântândă:

Cocóne împérate

Și prea lunate

Te scimă cine ești mărítă

Și în *Troița* slăvită

În ce chipă ai venită

Și din fecióră te-ai născută

Din fecióră curată

Și prea nevinovată

Pentru aceea ne rugămă

Ca și *dela noi* să primescă

Daruri lumescă.

regi avemă se stămă de vorbă. Ardelenii nu sunt nici porci unguresci, nici porci românesci, ci Români ca și noi, sângă din sângele nostru și carne din carnea noastră.

Câmpineanu a început să plângă ca un copil încât m'am repețit de după ușă și l'am luat în brațe dicându-i: Nu plânge, recunoște că vei fi greșit și d-ta precum se dice în *Tatăl nostru*: „Dómne ertă greșelile noastre precum ertămă și noi greșiloră nostră; și d-ta Dómne ertă-mă că nu sciu nici ce am făcut, nici ce facă.”

„Amin!”

Eu credeam că cu ruga lui D-șeu îl voi aduce la pocăință, dér D-șeu se-lu erte, adecă se ne fiă vorba în taină, copilulă marelui *Câmpineanu* a părăsit cu totul cărările tată-séu. „Sé-i fiă țérina așa de ușoră cum i-oră fi faptele pentru Români Ardeleni.”

„Amin și Dómne ajută!”

Dela Cameră m'am dusă la Senat. Ce am pățit și ce am auzit și acolo din gura d-lui ministru-șefedinte vé voi scrie din *Buda* de lângă *Ploesci* unde am se cumpéru *porci românesci*.

Oancea din Porcesci.

SCÓLELE IN TEIUȘU.

Teiușu, 10 Decemvree 1885.

I. — Cu neobosită stăruință au isbită vro doi, trei *Maghiari* a lumina guvernulă, și organele sale — véfi bine cu adevéru, ca cele din *tómna* asta publicate în *Ellenzék* despre poporulă română din opidulă *Teiușu* — le-a succesă dícu, a căștiga o scólă de stat în *Teiușu*. Cerendú ei ca scólă acésta se fiă ajutorată și din partea comunei celú puținú cu 200 fl. v. a. pe an, Români nu s'a invoit, răđeméndu-se pe § 80 a sect. VI din articlulă de lege XXXVIII ex 1868. Se va respecta acestú § orí nu, este cestiunea viitorului.

Destulă, că în 5 a lunei cur. cu o festivitate ne mai pomenită în opidulă nostru, s'a introdusă la noua scólă de stat — localú inchiriatú — unú invěțătorú și o invěțătoare, prin d-lú *Inspectorul reg. de scóle*, care prin cuvéntarea sa de introducere, a datú se întelegemú, care este scopulă acestei scóle de stat.

Inspectorul díse între alte, că desí este mulțumitú cu progresulă ce l'au arětatú elevii scólorulă confesionale până aci, totuși scopulă guvernului de a vérsa în totú natulú spiritulú limbei maghiare pe care și „*Maiestatea Sa* cu întreaga casă *Domnitóre* o vorbesce cu plăcere deschilinită” precum și alip'rea cătră națiunea maghiară nu este ajunsú, fiindcă în scólele confesionale, generațiunilorú tinere nu li se dá o direcțiune armonióasă ci mai multú în favórea numitelorú confesiunú și naționalitățú, scólă de statú are insé de a dá generațiunei viitoare o crescere armonióasă, ca se se iubescă reciproc.

Imputarea, că în scólele confesionale se profesază ură și nu iubire reciprocă, nu o merită scólele confesionale în genere cu atâtú mai puținú scóla gr. cat. grănițărăscă a *Teiușului*, réulú insé nici pe de parte nu zace aici, réulú ilú află generațiunile, indată ce au ajunsú la pcepere, orí cum se fiă ele crescute, pentru că pe fiecare omú la zidiú creatorulú după o lege naturală, și déră nu dictéză acésta legea, că cine în veci se ostenește, trebuie se se și împărtășescă din fructulú ostenelelorú sale? Insé după sistemulú de astăzi, cei ce în veci suntú fără odihnă, asudândú de dimineța până séra și de séra până dimineța, se împărtășescú numai de ostenele, ér de fructe nici poveste. Aci este réulú. Impărtășescă-se fructele după egalitate de cei chemați a face legi și apoi de sine urméză iubirea reciprocă, că toți suntemú fii acestui pământú și la toți ni este mamă acésta patriă — până atunci tóte indeșertú.

Mai departe díse *Inspectorul* de scóle regeséu, că opidulă *Teiușu* este unú centru tare însemnatú la pólele munțilorú apusení, unú centru alú căilorú ferate, caré are mari șanse de-a inainta, nu ar dori se se piardă poporațiunea lui și a împrejurimii, ci atrași de scólă de statú, cu timpulú se fiă asimilați (contopiți într'unú scopú comunú) și crescuți patrioticesce — ca și când poporulú *Teiușului* ar fi pe cale a-și lása patria, ca *Ciangăii* din *Moldova*. Aci dóră nu poporațiunea romána a opidului *Teiușu*, a fostú ridicată la rangulú de nobili — pentru faptele mărețe patriotice — luptândú cu vitejă ca grănițerú dela *Maria Teresia* până la anulú 1850 susținendú-se cu tóte cele din ale lorú luptându-se bărbéși în bătăliele cele mai crăncene, câte 10—20 ani precum: în bătăliele cu *Napoleonú Bonaparte* ș. a. fără să vedeă cãmínale lorú, ér femeia și copii lásați în mâna sorțú, și de atunci în totú anulú dau luptători bravi inaltului *Monarchú* și statului, dintre carú mulți au fostú și suntú oficerú și suboficerú decorați pentru meritele lorú. Óre aceștia au avutú crescere nepatriotică?

Dér durere! altulú este scopulú stăpănitórilorú, care este véditú limpede prin aceea, că și decă vr'unú omú cu sémțurú bune se trudesc pe basa gilorú existente a se sustinú de ceea ce este, a face se prospereze în cultură și civilizațiune, e timbratú de nepatriot.

Varietate literară.

Ispravniculú pocăitú

Snóvá.

Spunú, măre, se fi fostú în țera românescă unú domnú óre când, omú dreptú, temătorú de *Dumneșu* și nepártitorú. Când eșia la judecată, — și eșia cam desú — apoi judecata lui era judecată, nu glumă. Tóta lumea remânea mulțamitá de găsirile lui cu cale. Drep-tatea o da celui ce o avea. La elú hatărú nu încăpea. Asculta cu blândețe păsurile fiá-cui. Elú inbuna pe toți. Ce se vé mai spuiu, elú era adevératú părinte alú celorú buní. Dér se ferescă *Dumneșu* se fi prinsú elú pe cine-va cu rața în traistă, că era aspru fórte. Sé făcea leu paraleu când se ivia nedreptatea și asupra inaintea lui. Măndrului și celui nesocotitú, ca și mánțăitorulú, nu le căuta de ce le e cojoculú. Ți'i trimitea la inchisóre, de arú fi fostú de șépte palme în frunte când se dvedea vinovăția lorú. Din pricina acésta ajunsese *Vodă* é nu mai aibă ce judeca; cáci unde se pomenea prinsú țera vr'unú omú réu, nedreptățitorú séu asupritóru, și decă se și afla câte vre-unulú, apoi era arătatú cu degetulú și vestea se ducea până la urechile lui *Vodă*, și era vai de măicuța, care l'a făcutú pe elú, când auđea *Vodă* de unele ca acestea. Totuși *Vodă* eșia la judecată la sorócele hotărâte, și asculta jeliurile poporului, când avea ce jeli, și asculta pe toți, cu răbdare și cu îngăduință.

Intr'una din díle se înfățășă înainte'i o *jupánésă* și i díse: — „*Măria T'a*, am unú feciorú, care mé căuta când era a casă la mine sub ascultarea mea, déră acum, de când este sub ascultarea *Măriei T'ale*, nu mai vré se scie de mine.” — „Cum se póte asta? — respuse *Vodă* posomorándu-se. Și cum nu vré se scie de tine?” — „Apoi, écă *Măria T'a*, reposatulú bărbatulú meu, *Dumneșu* sé-lú odihnescă în corturile dreptilorú, când a părăsitú lumea asta păcătósă, ne-a lásatú o sacă, cu calulú ei, meșesugulú cu care ne hrănea pe mine si pe singurulú fiu ce aveam. Acesta, bătându, după *mórté* tatá-séu, umbra elú cu sacaóă în joculú réposatului, și cu agoniséla lui, putcamú trái amândoui fără se simțimú lipsa și neaverea. După ce s'a mai măritú, nu sciu ce i-a trásnitú prin capú, că s'a dusú de s'a inscrișú în óstea *Măriei Téle*. Este multá vreme de atunci, și până la unú timpú mai aflam câte ceva da la densusú; dér de când cu réșoiulú din urmă ce ai avutú cu págánulú, n'am mai aflatú nimicú de densusú până mai acum unú an. Ilú socoteam perdutú în réșoiu, séu rétăcitú. te miră pe unde, că'lú plângeam pe tóte cărările ca pe unú peritú. Anđind din nou că elú s'arú afla bine, din mila *Măriei Téle*, că l'ai fi pusú într'o slujbă mare ca sé-lú réșplătesci pentru vrednicia și vitejia ce a arătatú în acelu réșoiu, am vëndutú și saca și calú, și m'am dusú tocmai acolo unde era elú în slujbă, cu gând că, fiindú elú acum tare și mare, sé potú mánca și eu páinișórá în curtea lui la vremea bétănțelelorú mele. Dér, ce sé véfi, *Măria Téa*? Nici n'a voitú se se uite la mine. A trimisú pe unú slujitorú de m'a gonitú de la pórtă lui, sub cuvéntú că nu mé cunósce. Și așa cu lacrimi ferbinți vinú a te ruga sé-mí dai copilulú ce mi-ai luat. — „Cine este copilulú t'eu, *jupánésă*?” — „*Ispravniculú* din cutare județú *Măria Téa*.” — „Dute, *jupánésă* la véșatulú de curte, ca se te gásduiască la curtea mea până va veni fiulú t'eu.”

Și dând porunci grabnice ca se cheme pe *jupánulú* *Ispravniculú* la curte, *Vodă* își căută de alte treburi ale țerei.

(Va urma.)

RAPORTÚ POLIȚIENESCÚ.

Brașovú, 11 (23) Decemvree.

Furtulú celú mare, care s'a comisú la firma *Graničstaedt* pe *Graben* în *Viena*, și-a revérsatú valurile sale până la *Brașovú*. După o telegramă ce a sositú dela *capítanatulú* din *Budapesta* la autoritățile polițienesci locale, turá inculpați de furtú doi tineri zidari blondi, carú erau sé viná cu trenulú de persóne Nr. 304 la *Brașovú*, fiind îmbrăcați cu bunđi. Ba chiar bagagiulú lorú, o traistă de pânză în greutate de 27—30 kilo, fíresce numai diamante, au fostú bine însemnate cu Nr. 92. Aici succesulú trebuia se se implinescă. Trenulú așteptatú sosese, pasagerii de prin cupeuri se supunú unei revisiunú rigoroșe, dér fără rezultat. Acuma ne mângăiamú, că decă n'am datú de hoți, celú puținú vomú dá de diamante. Așa dér susú la bagage. Cuférulú celú dintéiu, care fú ridicatú din vagonú, pórtá numé-rulú semnificativú 92, dér nu e traistă de pânză, ci unú cuférú mărișóru în patru colțuri. Dér unde suntú junii cei doi blondini? Cuférulú fú dusú în cancelaria șefulu stățiunii, când étá, că se înfățéșă figura frumúșică a unui *brașovénú* binecunoscutú, nu blondú, ci brunetú, nu în bundá ci în uniforma unui oficerú dela *honveđi*, deschide cu grația cuférulú din cestiune și apoi face semnú cu mâna invitându-ne se visitámú interiorulú cuférului. Tablou! Nici vorbă de a afla diamante în elú. Chiar nici *Nürenbergianii* nu spánđurau pe nimenea, până nu puneau mâna pe elú.

Statutele menționate într'unú raportú anteriorú polițienescú pentru *hamali* și *servitori*, *urloeri* (coșeri), pentru cei carú cautá *servitori* și *servitóre*, pentru *caruțași* (*birjari*) și *mámulari* (*véndători* de *vechituri*) s'au prové-

đutú cu clausula de aprobare din partea inaltului ministérú și cele dintéiu trei vorú intra în viață cu 1 Ianu-ariu 1886. Prin acésta s'a satisfăcutú trebuința de multú simțitá, care cerea, ca se se reguleze aceste profesii fórté însemnate pentru unú orașú ca *Brașovulú*, și se póte dice cu dreptú cuvéntú, că acestea statute vorú afla recunoscința din partea publicului. Anume prin statutulú pentru profesiunea *hamalilorú* a *rěndașilorú* (*servitori*), care se afla până acum într'o stare primitivă, se va pune capétú multorú înșelătorii din partea *hamalilorú* și stórcerilorú de mari prețuri dela publicú, déră mai cu sémă dela străiní, printr'o tarifá noué fixă. A ceea se póte dice despre statutulú *birjarilorú*, prin care prețurile pentru mersulú prin orașú și până la gară nu cá nu s'au mai scăđutú, din contrá, s'au fixatú pentru totú teritoriulú *Brașovului* la locurile cele mai plăcute de *excursiune*, precum la *Honerus* etc., și numai pentru *escărtóri* afará din teritoriulú *Brașovului* au partidele de a se invo cu *birjarii* în privința prețurilorú. De mare însemnătate este și statutulú pentru profesiunea *urloerilorú*, care împarte totú teritoriulú orașului în 7 *cercuri* și sé împartú 7 *urloeri* în ele și sé obligá atâtú acéstá, câtú și publiculú cu tóta rigórea, ca fiecare urloiu celú puținú sé se curțe odatá pe lună și la împrejurări de doué și de mai multe ori.

In suburbii, déră mai cu sémă în suburbiulú superiorú séu *Scheiu*, se întéplă lucruri în contra salubrității publice și anume, că se aruncă *umblătoare*, *gunoiulú* și alte *lăpédături* prin canale, ba chiar pe drumú și pe locurile cele libere și că în cele mai multe curți din acelu suburbii nu suntú *umblători* de felu séu láđi de gunoiu. Acestea au silitú pe autoritatea polițienescă, ca sé ie măsurí întinse spre a delátura aceste rele. În scopulú acesta s'au avisatú tații de vecini, ca *necurățele*, *gunoiulú* și alte *lăpédături* sé le care odatá pe séptémánă, ca în cetate, prin carulú destinatú, și acolo unde nu suntú láđi séu gropi pentru gunoiu, câtú mai curéndú sé facă, și unde nu se potú face *umblători* în pámentú sé se puie butóie, și numai așa se vorú poté delátura pentru totdeuna acelea lucruri, care suntú în contra salubrității publice. Cu acésta ocaziune se accentuéază cu deosebire că în suburbiulú inferiorú, în curțile, unde se pórtá economia rurală, este întébuțatú *lăpédăturile* sé le arunce pe *gunoiulú*, care se întrebuțeză pentru scopuri economice. Apoi nu trebuie perdutú din vedere aceea, că autoritățile polițienesci în sensulú legii pentru salubritatea publică are dreptulú de a porunci ca în fiecare curte sé se facă *umblătóre*.

In urmă se mai comunică, că *comiulú* (cafă de *prăvăliá*) *George Tampa* alias *Ciurcu*, care întorcéndu-se acum 4 séptémáni din casa *nebulilorú* din *Sibiiu*, acum câteva díle s'a pusú capétú vieții prin spénđurare. Acésta póte, că a făcut'ó din supérare, pentru că după ce s'a întorsú nu și căpétá ocupațiune.

La biroulú de înscințare polițienescú s'au făcutú următóarele înscințări: Pentru o rěmanere permanentă se anunțară 26 partide, schimbări de locuințe s'au întéplătú 226, anunțări de cafe s'au făcutú 84, abnunțări 103; invěțacei s'au anunțatú 22; s'au abnunțatú 13. Scolarú s'au anunțatú 23 și abnunțatú 22. *Servitóre* s'au anunțatú 200, abnunțate 165. *Lucrători*, carú au lucratú puținú timpú în *Brașovú*, s'au înscințatú 19, carú s'au dusú 47. Prin ospétării și prin case private s'au anunțatú 585, éră 597 ca s'au dusú. În *spitalú* au intratú 57 și au eșitú 23. În *penitenciarulú* r. ung. au intratú 56 și au eșitú 46. Din partea *parochiilorú* s'au arătatú că s'au născutú 102 și au muritú 57. Așa déră au fostú cu totulú înscințări 2483, informațiuní s'au datú 367. S'au pedepsitú pentru cálnecarea *prescripțiunilorú* de înscințare în acésta lună 21 partide.

DIVERSE.

Plăcerea călătorilorú în timpú de iernă. — La 15 Decemvree a sositú la *Viena* trenulú fulgerú (séu după denumirea oficială: trenulú *espresú* alú orientului). Por-nitú dela *Parisú* acestú trenú semána la sosirea lui cu unú cilindru de *ghiață*; a trebuitú se se aducă la *imbarcaderă* unú *lăcătușú* ca se spargă cu instrumentele sale *portițele* *vagonelorú*. După cum spunú călătorii, între *Salzburg* și *Linz* *frigulú* ajunsese la unú gradú de nesuféritú, *termometrulú* se coborise până la 25 grade *Réaumur* sub punctulú de *ghiață*. Pe căile ferate ale statului în *Galiția* *frigulú* a fostú atâtú de intensivú, nóptea dela 13 la 14 Decemvree, încátú la o stațiune între *Stry* și *Nou-Sandec* doi conductorú și unú ajutorú s'au gásitú înghețați, fără mișcare, neputéndu-se cobóri, a trebuitú se le viná ómení în ajutorú, tocmai după o jumătate de oră au mai revenitú în simțire și au pututú relua *serviciulú* lorú.

.*.*

Rěsbunare. — *Petru Sasu* din *Rěșinari* isbutí de a împedea o căsătoriá între *Pinciu* și o fétá din *Rěșinari*, din care causă *Pinciu* avea mare necázú asupra lui *Patru Sasu*. Intr'o dí *Pinciu* pândi pe *Sasu* când venea din *Sibiiu*, în apropierea comunei *Rěșinari*, și ilú bătú cu unú lemnú atâtá de c mplitú încátú după părerea medicilorú *Sasu* póte, că din acésta bătăiá își va afla mórtea. *Pinciu* tăgádui mórțișú, dér *gendarmii* aflará lemnulú plinú de sângé în curtea lui *Pinciu*, pe care indată ilú luară și ilú duserá la *Sibiiu*, unde ilú predará în mânilé judecătóriei *cercuale*.

Editorú: *Iacobú Mureșianu*.

Redactorú responsabilú: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Cursul la bursa de Viena

din 24 Decembrie st. n. 1885.

Table with 2 columns listing various financial instruments and their values, including gold and silver prices, exchange rates, and interest rates.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 11 Decembrie st. v. 1885.

Table with 2 columns (Cump. and vend.) listing market prices for various goods and services in Bucharest.

Cursul pietei Brasov

din 24 Decembrie st. n. 1885.

Table with 2 columns (Cump. and Vend.) listing market prices for various currencies and goods in Brasov.

Numere singuraticice a 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se pota cumpara in tutungeria lui I. GROSS.

Eduard J. Dressnandt

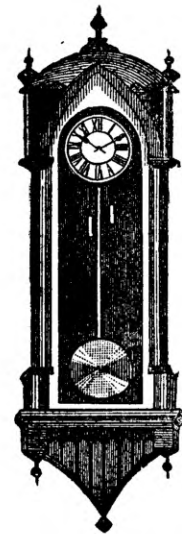
Orologier si Optic

in Brasov, strada Vamei Nr. 2 (in josu de biserica catolica)

isii recomanda depositulu sau bine asortatu de orologe de busunaru helveticane de aur si argintiu. de orologe de perete eu pendula si cu rame de tota specia, precum si catene de aur si argintiu pentru orologe de busunaru, apoi jocarie diferite si unu mare asortimentu de marfuri Optice precum: ochelari, zwickeri, ochianuri, Binokles si Binokluri etc. si multe alte obiecte de cca mai buna calitate pe lenga preturi forte moderate.

Reparaturi si ori-ce comande se voru esecuta prompt solidu si pe lenga garantiu conscientioasa. Ori-ce lucru comandatu, la cas se nu convinu se primesce inapoi fara nici o perdere.

Asemenea cumpara si schimba ori-ce obiecte ce se tinu de acesta specialitate.

Noua cancelaria advocatuala in Desiu.

P. T. Domnule!

Ca juristu absolutu, — dnpa o pracsu mai indelungata atatu la mai multu advocati, catu si la notariulu publicu, — am depusu censura de avocatulu,

Suntu fiu de preotu romanu, si m'am devotatu cauzeloru poporului, caruia dorescu a-i servi cu dreptate si sinceritate in apărarea cauzeloru procesuale de tota natura: civile, penale, urbariale, cambiale, politice, disciplinare si sucesionale etc. la — si afara de judecatorie, ce mi se voru concrede, si a aplica in resolvarea aceloru sensulu celu adevratu alu legiloru existente, si alu dreptatii esterne.

Adapatu in sciintele teoretice si practice si in aplicarea tuturoru legiloru, — acestea vreu a-le revarsa spre folosulu poporului celu necajitu fara distingere, si care in mii de casuri in tote zilele nu se scie singuru pe sine scapa si apara de asupritoriulu seu, fara povata si indrumarea avocatului conscientiosu.

Astfelu intr'armatu cu armele de sciinta in legi, si pregatitu de avocatulu cum pretinde spiritulu timpului modern, — am onore a anunta onorabilului publicu romanu din patria, cumca cu ajutoriulu lui Dumnedeu „la 1-a Ianuaru 1886“ mi voiu deschide cancelaria advocatuala aici in Desiu, capitala comitatului Solnoc-Dobeca.

Cunoscandu inriurinta si influinta D-v. in cerculu activitaii, unde ve afla, mi permitu a me recomanda si a Ve invita cu perfecta stima se binevoiti — in cas de lipsa obvenienta, a me onora cu pretioasa incredere atatu din partea propriu, catu si a partideloru — cunoscutiloru D-v., carora voiu a lucra cu neobosire si zelul nescapatu, pelenga cele mai moderate onorare.

Cn stima: GEORGE GRADOVICIU, avocatulu in legile comune si cambiale.

Mersulu trenuriloru

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with multiple columns and rows detailing train schedules, including departure and arrival times for various routes like Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius.

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grose.